

#vliegertje 46

 Het Penhuis

CHRISTOPHE VAN GERREWEY

gastheer Daniël Rovers

zondag 30 oktober 2016 om 10.30 u.
Oranjerie Broeltuyn, Broelkaai 6, 8500 Kortrijk

**HET PENHUIS is een organisatie van Openbare Bibliotheek Kortrijk,
Schouwburg Kortrijk en stad Kortrijk.**

PROGRAMMA 2016 - 2017

Christophe Van Gerrewey

zondag 30 oktober 2016 | gastheer Daniël Rovers

10.30 u. | Oranjerie Broeltuin

K. Schippers

zondag 13 november 2016 | gastvrouw Ann Meskens

10.30 u. | Oranjerie Broeltuin

De Toneelschrijvers: Pascale Platel en Pjeroo Roobjee

zondag 20 november 2016 | i.s.m. Theater Antigone

10.30 u. | Overleiestraat 41, 8500 Kortrijk

Hagar Peeters

zondag 12 februari 2017 | gastvrouw Sarah Vankersschaever

10.30 u. | Oranjerie Broeltuin

Tinneke Beeckman

zondag 12 maart 2017 | gastheer Philippe Lepers

10.30 u. | Oranjerie Broeltuin

Jonge Gasten

Charlotte Van Den Broeck & Michael Bijens

zondag 23 april 2017 | gastheer Rik Van Puymbroek

10.30 u. | boekhandel Theoria

PRIJS EN INSCHRIJVINGEN

vvk € 7 (incl. reservatiekost) | add € 8 | EYCA € 5

reserveren via UiT in Kortrijk, 056 23 98 55

(beperkte plaatsen, drankje telkens inbegrepen)

MEER INFO

www.kortrijk.be/bibliotheek/hetpenhuis - www.facebook.com/hetpenhuis
hetpenhuis.blogspot.com - schouwburgkortrijk.be

HET PENHUIS

Het Penhuis is aan zijn veertiende seizoen toe. We gingen van start in het najaar van 2003. Het Penhuis wil de ontwikkelingen in de actuele literatuur en filosofie op de voet volgen. De volle aandacht voor artistieke kwaliteit is het uitgangspunt. We willen geen organisatie zijn die zich richt op literatuur- en filosofiekenners. Tegelijk willen we een lage drempel inbouwen en een ruime variatie brengen in het aanbod.

Het Penhuis is een niet-geïstitutionaliseerde vereniging, maar nauw verbonden met de Kortrijkse Schouwburg, de Openbare Bibliotheek Kortrijk en de stad Kortrijk. De werking wordt hoofdzakelijk gedragen door vrijwilligers.

Het Penhuis programmeert vijf activiteiten per seizoen, op zondagvoormiddag. Er wordt daarbij telkens een dichter, een filosoof of een prozaïst uitgenodigd, die door een gastheer of – vrouw wordt geïnterviewd. Ook het publiek wordt nauw betrokken. Vragen stellen aan de uitgenodigde gast is altijd mogelijk.

Iedereen is welkom.

CHRISTOPHE VAN GERREWEY ° 1982

BIOGRAFIE

Christophe van Gerrewey, Waaslander van geboorte, studeerde Architectuur aan de UGent en Literatuurwetenschappen aan de KU Leuven. Hij is als aspirant (FWO) verbonden aan de Vakgroep Architectuur & Stedenbouw van de Universiteit Gent en is lid van de kernredactie van DW B en van het architectuurtijdschrift OASE.

Hij schrijft verhalen, romans, essays en kritieken over onderwerpen zoals literatuur, beeldende kunst, theater en architectuur. In 2010 verscheen *Vijf ziekteverhalen* bij Druksel, twee jaar later kwam zijn romandebuut *Op de hoogte*, een bijzonder verhaal in briefvorm.

Eerst werd hij opgemerkt als een veelzijdige essayist en ongewone verhalenschrijver. Zijn debuut in boekvorm werd onmiddellijk bekroond met de Debuutprijs van Boek.be en de Provinciale Literatuurprijs van Oost - Vlaanderen.

Heel bijzonder was dat hij nog dit jaar, in 2016, met datzelfde boek, een van de winnaars werd van de vermaarde Europese Unie Literatuurprijs. Die prijs bekroont elk jaar de beste romans uit 37 Europese landen.

Zijn eerste architectuurkritiek publiceerde hij in 'De Witte Raaf' in het vierde jaar van zijn studie ingenieur-architect. Sindsdien verschenen zijn teksten over architectuur, literatuur, podiumkunst en beeldende kunsten in vooraanstaande literaire - en culturele tijdschriften. Zijn tweede roman *Trein met vertraging*, een geestige roman over wachten en stilstaan, verscheen in 2013.

Afgelopen jaar verscheen dan een briljante essaybundel met 50 essays *Over alles en voor iedereen'* Het is een selecte verzameling kritieken, essays en recensies. Een voorlopige inventaris met scherpe en vrij humoristische teksten over het werk van anderen. Hierin schrijft hij op een diepgaande manier, vanuit onverwachte invalshoeken over het brede kunst en cultuurspectrum van onze tijd.

Sinds september 2015 is hij professor architectuur-theorie aan de universiteit in Lausanne, maar hij woont nog in Gent.

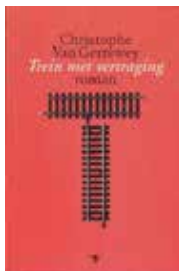
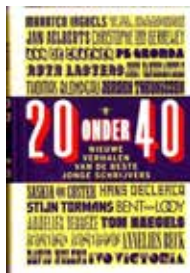

BIBLIOGRAFIE

bron: biblio.ugent.be/person/802000062377 | schrijversgewijs.be/schrijvers/van-gerrewey-christophe/

- Vijf ziekteverhalen, DRUKsel Gent, 2010 - verhalen – bibliofiele uitgave.
- Winterverhaal, De Bezige Bij 2011 – verhaal
- Op de hoogte, De Bezige Bij 2012 – roman
- Trein met vertraging, De Bezige Bij 2013 – roman
- De tussentijd, De Morgen, 24 december 2013 – kerstverhaal
- VVV, in de bundel De Tien. De beste jonge schrijvers uit Nederland & Vlaanderen - verhaal Nederland & Vlaanderen.
- Over alles en voor iedereen, De Bezige Bij 2015 - 50 essays

Raadpleeg zeker eens de online catalogus van de Kortrijkse (buurt) bibliotheken om nog meer werk van en over Arnon Grunberg te ontdekken: kortrijk.bibliotheek.be

DE KEUZE VAN... GIE

Zelden ben ik als lezer zo in de ban geraakt van werk van een jonge auteur. Ik zag hem onmiddellijk als een voorman van een nieuwe schrijversgeneratie.

Ik las het eerst zijn essaybundel 'Over alles en voor iedereen'. Stevige, verpletterende en hoogst- persoonlijke stellingnames tegenover zowat alles wat hem omringt.

Daarna kwamen de romans. Wat me in deze werkstukken vooral opviel was zijn verfrissende manier van kijken. Van Gerrewey is architect. Hij bedenkt, ontwerpt en zet gebouwen neer. Hij doet dit op een parallelle manier met woorden.

Hij ontleedt wat hij opmerkt. Hij bouwt. Belicht zijn personages vanuit verschillende invalshoeken. Op een verrassende manier. Hij schrijft op een directe filmische manier. In scènes en met wisselende camerastanden. Hij wentelt zich heel beweeglijk van beeld naar beeld.

Er wordt een visie geïntroduceerd op het probleem van vorm en inhoud, die heel vernieuwend werkt. Er worden beelden op de lezer losgelaten die blijven hangen en een zekere tijdeloosheid suggereren. De schrifturen van Christophe Van Gerrewey zijn in hun pijnlijk - nauwgezette aandacht voor details, zo beeldend dat hij de aandacht van de lezer blijvend opwekt en laat genieten van zijn aparte aanpak...

EEN ROMAN IS GEEN ORALE KUNSTVORM

bron: Knack Magazine 19.09.2013 (Michiel Leen)

'Trein met vertraging', de nieuwe roman van Christophe Van Gerrewey, zet hoog in, al lijkt er amper iets in het boek te gebeuren. Een kleine groep treinreizigers komt om onopgehelderde redenen een pooslang vast te zitten tussen twee Gentse treinstations. En dat zint hen niet. Elk op hun eigen manier proberen de pendelaars vat te krijgen op dit vervelende oponthoud, dat hun plannen danig in de war stuurt. Hoe banaal dat opzet ook lijkt, Van Gerrewey toont zich ambitieus in de uitwerking ervan. Misschien zegt de hele toestand wel iets meers over onze dolgedraaide tijden? En à propos, zou het al bijgelegd zijn met Marnix Peeters?

Heb je Peeters intussen al opnieuw gesproken?

Nee. Het is niet dat wij elkaar goed kennen. De Standaard wilde van ons in de directe nasleep van mijn stuk in De Morgen een dubbelinterview afnemen, maar daar voelde Marnix Peeters niets voor. Kijk: ik heb getwijfeld, en dat doe ik nu nog, over de vraag of die tekst in De Morgen zo'n goed idee was...

Er was toch onvrede of bekommernis die je daartoe dreef. Je stuk in De Morgen tegen Peeters' roman was stevig geformuleerd.

Marc Reugebrink suggereerde op zijn blog dat ik in de val was getrapt door zo te reageren. Daar heb ik dan weer op gereageerd, en ik denk dat die discussie interessant werd. De dag na de publicatie van mijn tekst schreef Jeroen de Preter in De Morgen "dat de polemiek terug was" met een lijstje erbij van "beroemde polemieken." Over de kern van de zaak ging het in dat artikel niet - over de vraag of voorlezen uit een roman zinnig is, bijvoorbeeld, of over de vraag of 'Natte dozen' over meer gaat dan een brutaal shock effect. Volgens mij is dat dus niet het geval. Misschien was de voornaamste reden voor mijn reactie de alomtegenwoordigheid van Peeters: hij mag overal vertellen hoe hij buiten het zogenaamde 'literaire wereldje' staat, terwijl hij zelf ook bij De Bezige Bij Antwerpen uitgeeft, en terwijl zijn opvattingen vandaag helaas niet zo origineel of uitzonderlijk zijn - integendeel. Tegelijkertijd denken duizenden mensen, op zijn aangeven, dat romans bestaan om op een podium voor te lezen, om te lachen en om te shockeren. Zo'n culturele evolutie maakt mij bezorgd, en waarschijnlijk ook een beetje jaloers. Ik heb ook bepaalde overtuigingen die liever niet genegeerd worden.

Of had je het idee dat je je eigen literatuuropvatting even te vuur en te zwaard moest gaan verdedigen?

Misschien. (lacht) Voor mij blijft het gissen wat de impact van die discussie is geweest. Ik vond het vreemd dat iemand die een roman schrijft, vervolgens in dat stuk in Zeno op zo'n neerbuigende manier over het lezen kon spreken. Op een bepaald moment noemt Peeters lezen 'worst savoueren met moeder.' Als lezer grijpt mij dat aan, hoe graag ik ook worst eet. Ik lees liever dan dat ik schrijf - ik heb sommige van de meest intense ervaringen van mijn leven al lezend beleefd. En dat iemand daar dan neerbuigend over doet, gaf mij het gevoel dat ik moest reageren. Ik heb de literatuur tijdens de jaren negentig in mijn jeugd ontdekt, en dan hoofdzakelijk via de boekenbijlages in de kranten en tijdschriften. Stel je voor dat een zestien-zeventienjarige, die vandaag in dezelfde situatie zit, zo'n stuk onder ogen krijgt, waarin het plezier van het lezen als duf wordt weggezet, tegenover het zoveel 'coolere' maar in mijn ogen veel minder waardevolle performen en voorlezen. Dan ervaar ik een soort maatschappelijke drang om daar tegenin te komen en het lezen te verdedigen - bijna tegen beter weten in.

Beleef je plezier aan het schrijven?

Ik hou van 'geschreven hebben.' Tijdens het schrijven zelf zijn er momenten waarop je lijkt op te houden met bestaan, waarin de tijd letterlijk vliegt. Dat zijn zeer plezierige, uitzonderlijke momenten, met niets te vergelijken. Maar de discipline om er elke dag voor te gaan zitten, is bijzonder veeleisend. Dat maakt het schrijven moeilijk. En meteen na voltooiing slaat de twijfel toe. Er zitten elementen in het boek waarover ik helemaal niet zeker ben. Hadden ze niet beter gekund, vraag ik me af, zonder een antwoord te hebben. Al is er soms wel een gevoel van trots. Bij een lovende recensie blader ik achteraf wel eens door mijn boek, als het ware om de loftuitingen te toetsen. Maar wat moet ik daar verder mee? Ik ben niet de beste verdediger of gangmaker van mijn boeken. Andere mensen moeten dat maar doen, als ze daar zin in hebben.

Waarom is een treinrit de rode draad in je roman?

Die setting biedt het voordeel dat de actie beperkt blijft tot één plek. Een trein is een afgesloten ruimte die toch beweegt. Het landschap en het uitzicht veranderen, net als de plaatsen die worden aangedaan. Als structureel vertrekpunt was dat interessant. Vervolgens moet je op zoek naar een ensemblecast om die trein mee te bevolken. Zo treffen we Roos, een meisje met een genante aandoening, en Kris, een man die obsessief waardebonnen uit de supermarkt scoort. Kris was het eerste personage dat vorm kreeg, in een soort oertekst waarin hij de hoofdrol speelde. Ik heb besloten om zijn verhaal te verknippen met dat van andere reizigers. Er hadden ook tien andere personages in het verhaal kunnen opduiken. Tien andere reizigers op die trein hadden aandacht kunnen krijgen.

Ze hebben elk hun eigen neurose. Zodra de trein stilvalt, lijkt het enkel erger te worden... Ze denken ergens over na of maken zich zorgen - ik weet niet zeker of dat een neurose is. Zo'n onverklaarde treinpanne, die ik als fervent treinreiziger ook heb meegemaakt, is een interessant vertrekpunt. Je kunt kwaad worden, maar op wie? Bovendien is een klein beetje vertraging niet altijd zo erg. Het lijkt steeds vaker voor te komen, en bijna dagelijks komt er een trein in het nieuws... Ik probeer na te gaan wat zo'n oponthoud in de gedachten van reizigers teweeg brengt.

Ze lijken allemaal te drijven op de futiele woede van een mens die herleid is tot louter consument?

Mensen zijn creatief in het verzinnen van verwijten of van schuldigen. In het boek wordt daar op gealludeerd: de treinpanne wordt in een communautaire logica ingepast, samen met alle andere NMBS-clichés. Het is een anekdotisch gegeven, maar ik probeer in een roman net die momenten van stilstand op te zoeken, waarop je heel gedetailleerd in de gedachten van de personages kunt kijken. Om het eufemistisch uit te drukken: veel gebeurt er niet in dit boek. Maar de gevoels- en gedachtenintensiteit van de personages zorgt voor spektakel, of op zijn minst - en als het meezit - voor leesplezier.

Afgaande op de flaptekst, zit er ook een scheut maatschappijkritiek in het boek. De flaptekst nodigt bijna uit om het boek als een parabel over dit tijdsgewricht te lezen. Is dat de bedoeling?

Die mogelijkheid bestaat. Er wordt niet toevallig de nadruk gelegd op enkele bedenkelijke en onsmakelijke activiteiten en gebeurtenissen. Die maken het publieke domein - en daar maakt een trein deel van uit - nogal onaangenaam. Daarmee wil ik geen definitieve sociologische conclusies trekken. De roman biedt het voordeel dat je een dergelijk verhaal kunt presenteren, zonder dat er meteen een oordeel wordt verwacht. En toch: als je 40 of 50 jaar geleden de trein nam, zal dat vast een heel andere ervaring geweest zijn. Een roman kan zoiets aan de orde stellen, zonder er meteen een pleidooi aan vast te koppelen dat het allemaal anders moet. Zo kan de lezer er ook op een andere manier over nadenken. De personages zijn op een erg gedetailleerde manier met hun gedachten bezig.

Dat moet toch ook van je concentratievermogen als schrijver een bijzondere inspanning eisen?

Ik kies ervoor een boek te schrijven waarin amper iets gebeurt, precies omdat zoiets ook geldt voor de meeste dagen van de meeste mensen. Je moet er dan wel voor zorgen dat er op andere vlakken iets gebeurt, bijvoorbeeld door gedetailleerde beschrijvingen die de gedachtegangen van de personages zo voelbaar mogelijk moeten maken. Die nauwkeurigheid is er niet meteen: er zijn wel een paar versies nodig.

De titel echoot 'De trein der traagheid'. Heeft die klassieker van het magisch-realisme een rol gespeeld in de genese van dit boek?

Ik heb het boek herlezen tijdens het schrijven van 'Trein met vertraging'. Hier en daar heb ik een zin aan de roman van Johan Daisne ontleend. Ik verwacht niet dat de lezer die zinnen eruit vist, maar voor mezelf is dat belangrijk. Als ik vast zit tijdens het schrijven, helpt het een zin of een situatie aan andersmans werk te ontlenen. Inhoudelijk liggen beide boeken ver uit elkaar. Daisne schreef magisch realisme. Misschien is in mijn boek eerder sprake van hysterisch realisme, hoewel de echtheid die zo kan ontstaan ook iets magisch heeft.

Zou die treincommentaar of -kritiek ook een essayvorm kunnen krijgen?

(denkt na) Misschien wel. Een essay verdraagt echter niet dat je zomaar iets opwerpt zonder, al is het dan gedeeltelijk, te interpreteren. In een roman kun je probleemloos een anekdote verwerken. Een essay zou vereisen dat die vervolgens ook wordt geanalyseerd.

Is de ontevredenheid van de personages hun condition humaine, of hebben ze het eerder aan zichzelf te danken?

Dat is de belangrijkste vraag. Ik kan er niet zomaar op antwoorden. Op verschillende momenten in het boek wordt daarop ingespeeld: als iemand ontevreden is, in welke mate ligt dat aan die persoon zelf? Of is hij of zij terecht ontevreden? Het is moeilijk om daar absolute besluiten aan te koppelen. Er zijn in deze wereld heel wat dingen bedacht om mensen in een permanente staat van, indien niet ontevredenheid, dan toch vruchteloos verlangen of hebberigheid te houden. Het is nooit genoeg, er is altijd méér nodig. Het overheersende politieke narratief is er bijvoorbeeld een van ontzettende crisis, en dat verhaal wordt steeds opnieuw gebruikt om bepaalde, vaak onmenselijke maatregelen door te drukken. Maar tegelijkertijd is het welvaartpeil niet gezakt en hebben we blijkbaar steeds meer spaargeld. Dat zijn rare, weliswaar menselijke toestanden, die door de omstandigheden worden versterkt.

Ga je voorlezen bij de voorstelling?

Ik lees een fragment uit 'L'invention du quotidien' van Michel de Certeau voor over treinreizen, dat ik zelf heb vertaald en dat binnenkort in DWB verschijnt. Ik lees niet graag voor uit eigen werk. Enerzijds omdat ik vrij snel aan mijn eigen tekst begin te twijfelen, en anderzijds vind ik het vervelend om een deel uit een roman af te zonderen en voor te lezen. Anderen verschillen van mening, maar ik vind een roman geen orale kunstvorm - niet bij het lezen en ook niet bij het schrijven.

Michiel Leen

DANIEL ROVERS ° 1975

BIOGRAFIE

Gastheer Daniël Rovers is een veelzijdig auteur. Hij groeide op in de Gelderse Achterhoek, studeerde Nederlands en wijsbegeerte in Nijmegen en woonde tot 2008 in Brussel, sindsdien in Amsterdam. In 2005 verscheen de essaybundel *Bunzing*. De roman *Elf* (2010) - volledige titel: *Elf levens* - beschrijft de levens van elf mensen die in Brussel wonen, levens die onderling verbonden blijken. In 2011 verscheen de roman *Walter*, die het leven beschrijft van een Noord-Brabantse seminarist die volwassen wordt in de jaren vijftig en zestig. In 2012 werd *De figuur in het tapijt. Op zoek naar zes auteurs'* gepubliceerd, met essays over Frans Kellendonk, Willem Jan Otten, Tonnus Oosterhoff, Marie Kessels, Maxim Februari en Marc Kregting. Zijn meest recente werk is *De zon is het probleem niet* (2014), over reizen.

BIBLIOGRAFIE

bron: www.danielrovers.nl

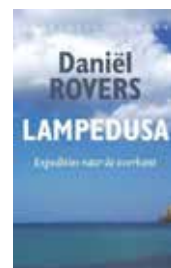
- Bunzing, Vantilt, 2005 - essays.
- Elf, Wereldbibliotheek, 2010 - roman.
- Walter, Wereldbibliotheek, 2011 - roman.
- De figuur in het tapijt, Wereldbibliotheek, 2012 - essays.
- De zon is het probleem niet, Wereldbibliotheek, 2014 - reizen.

vermeldingen

- Het essay 'Ascenseur' (Ons Erfdeel, februari 2008) werd genoemd als een van de drie beste essays uit een Vlaams literair of cultureel tijdschrift in 2008.
- Elf werd opgenomen op de longlist van de Ako-literatuurprijs 2010.

vertalingen

- [met Iannis Goerlandt] David Foster Wallace, De bleke koning (The Pale King), Meulenhoff, 2013.

VOLGENDE KEER IN HET PENHUIS:

K. SCHIPPERS

zondag 13 november 2016 | Oranjerie Broeltuin

Hij is een monument in de hedendaagse Nederlandse literatuur en bouwde een omvangrijk oeuvre op dat bestaat uit romans, poëziebundels, essays, verhalen en één enkel kinderboek. Zijn poëzie prijkt op T-shirts, kussenslopen, op posters, op gebouwen en in heel veel bloemlezingen.

Men leest hem graag en men citeert hem veelvuldig. Voor de meeste lezers is zijn poëzie een ware ontdekking. De kijkwijze naar de werkelijkheid is uniek en verwonderend. Zijn proza is minder bekend maar minstens even merkwaardig. Het gaat er steeds weer om de wereld te leren zien met andere ogen en je daarover verwonderen.

Hij ontving heel wat prestigieuze literaire prijzen waaronder de P.C. Hooftprijs in 1996 en is momenteel stadsdichter van Amsterdam.

Gastvrouw is Ann Meskens.

REDACTIE
Piet Devos & Gie Devos
ppddevos@gmail.com | giedevos@skynet.be

reacties en suggesties zijn welkom

Openbare Bibliotheek
Leiestraat 30 - 8500 Kortrijk
056 27 75 00 - bibliotheek @ kortrijk.be
www.kortrijk.be/bibliotheek